

МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА

ИНСТИТУТ ПО ОТБРАНА „ПРОФЕСОР ЦВЕТАН ЛАЗАРОВ“

София 1592, бул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 2, факс: 02/92 21 808, <http://di.mod.bg>

ЕТИЧЕН КОДЕКС

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА АКАДЕМИЧНО ЕДИНСТВО

в Институт по отбрана "Професор Цветан Лазаров"

София, 2017

В Кодекса са формулирани основните принципи за научноизследователската и образователна дейност и конкретни правила за научните изследвания, както и процедури за решаване на възникнали етични конфликти.

Принципите в науката и изискванията за академична почтеност напускат националните граници и са от особена важност с оглед на приобщаването ни към Европейското изследователско пространство. Ясното им формулиране ще допринесе за подобряване и гарантиране на нивото на научните и приложни изследвания в областта на отбраната и за престижа на Институт по отбрана „Професор Цветан Лазаров“ като единствена научноизследователска институция в техническите и технологични аспекти в областта на отбраната.

С приемането на настоящия Етичен кодекс, академичната общност на Институт по отбрана „Професор Цветан Лазаров“ изразява волята си да осигури добри научни практики и готовност да се придържа към стандартите, установени от Европейската научна общност, в която научната етика е детайлно регламентирана.

I. ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Чл. 1. Върхови академични постижения

Всеки член от академичния състав в дейността си се стреми към международните стандарти в областта, в която работи, както и непрекъснато да повишава и усъвършенства знанията и уменията си.

Чл. 2. Академична почтеност и честност

Научната и изследователската дейност цели разширяването на човешкото познание, водена е от стремежа към истина и изисква интелектуална честност. Почтеността, спазването на основните принципи и правилата за добри научни практики са условия за осъществяването на самата научна дейност. Съзнателните нарушения на принципите са несъвместими с нея, нанасят вреда на обществения престиж на институцията и осъществяваната от нея научноизследователска и образователна дейност и накърняват общественото доверие в научните изследвания за отбрана и доверието на изследователите помежду им.

Чл. 3. Академично достойнство

Отношенията между членовете на академичния състав и докторантите се основават на уважение към всяка човешка личност, независимо от нейната актуална позиция, опит и перспективи. В академичната среда са недопустими отношения на зависимост, принуда и дискриминация въз основа на етнически, полови, религиозни, политически или други признаци.

Чл. 4. Академична свобода

(1) Всеки учен разполага със свобода на мисълта и изразяването и е свободен да избира методите, чрез които да решава научните задачи в съгласие с установените етични стандарти, като не нарушава чуждото достойнство или лично пространство. Свободата да се учи, преподава и изследва трябва да се упражнява с оглед на благо на обществото, където този труд намира приложение и признание.

(2) Всеки учен е свободен да обсъжда открито идеи, да участва в дебати и изразява критични позиции, като се стреми тези позиции да бъдат обосновани и се придържа към точност при излагането на различни гледни точки. Академичната свобода се упражнява при зачитането на разнообразието и мнението на другия – основен белег на академичната толерантност.

Чл. 5. Академична отговорност

Всеки член на академичния състав в своето професионално поведение спазва изисквания за точност, надеждност, постоянство и поверителност, като отговорността за това е лична. Предаването на тези високи професионални стандарти, както и на

етични принципи и правила за поведение в научноизследователската дейност на докторантите е основна задача на обучението и научните изследвания в Института по отбрана.

Чл. 6. Институционална отговорност

Всеки член на академичния състав трябва да работи добросъвестно и да не злоупотребява с доверието, което му е оказано, да поставя интересите на Института по отбрана, на Българската армия и на обществото пред своите лични, социални или политически интереси и да избягва дори потенциалната опасност от възникване на конфликт на интереси.

Чл. 7. Гражданска отговорност

Академичната общност се ангажира да работи в интерес на Института, на отбраната, на Българската армия, за обществото и държавата като цяло.

Чл. 8. Колегиалност и сътрудничество

Колегиалността е определяща за всекидневната дейност в Института и отношенията между академичния състав, експертите и останалите служители. Всеки член на академичния състав се стреми активно да участва в научноизследователската и експертна дейност на Института, като се придържа към коректност в отношенията, безпристрастност, поверителност, където това е необходимо, като по този начин допринася за създаването на среда, в която определящи са взаимното уважение и сътрудничеството.

II. НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

В духа на Европейската харта на изследователите приемаме в научната дейност да спазваме следните принципи и изисквания:

Чл. 9. Свобода на изследванията

Научните изследвания разширяват границите на научното знание. Всеки учен се ползва със свобода на мисълта и изразяването и е свободен да избира методите, чрез които да решава научните задачи в съответствие с установените етични стандарти, като не нарушава чуждото достойнство или лично пространство.

Чл. 10. Професионална отговорност

(1) Изследователите в Института по отбрана трябва да гарантират, че тяхното изследване е с приноси и не нарушават авторското право на вече осъществено друго изследване.

(2) Недопустимо е съзнателното обявяване на неверни резултати от научните изследвания.

(3) Недопустимо е плагиатството. Изследователите трябва да признават и уважават приноса на другите изследователи и да се придържат към правилата за коректно цитиране на източниците.

(4) Изследователите са длъжни да зачитат интелектуалната собственост, а в случаите когато изследването се осъществява заедно с други лица - и общата собственост върху информацията.

(5) Когато възлагат изследвания, ръководителите на научноизследователските колективи трябва да са уверени, че лицата, на които са възложени изследванията, притежават компетентността да ги провеждат.

Чл. 11. Професионално отношение

(1) Изследователите трябва да познават стратегическите цели в съответната изследователска област за отбрана и механизмите за финансиране на научни и приложни проекти. Те следва да получат необходимото одобрение, преди да започнат тяхното осъществяване или да ползват предвидените ресурси.

(2) Административното ръководство на Института трябва да осигурява благоприятната за изследователите среда, включваща подходящо оборудване, помещения и възможности, в т.ч. за сътрудничество в научната мрежа, както и за осъществяване на мобилност във връзка с научните изследвания.

Чл. 12. Законови и договорни задължения

Изследователите трябва да познават и спазват националните и европейските, или ведомствени правила, регулиращи техния труд, включително правилата за интелектуалната собственост. Те трябва да бъдат запознати с правните изисквания за защитата на личните данни и на класифицираната информация и да ги спазват.

Чл. 13. Добри практики в изследванията

(1) В процеса на практическото осъществяване на изследванията изследователите са длъжни да прилагат практики за безопасност, включително за собственото си здраве, както и да гарантират сигурност при използването на информационните и комуникационните технологии.

(2) Изследователите, етичната комисия и административното ръководство на Института отделят особено внимание на специфични етични проблеми, свързани с научните изследвания с хора, тъкани и клетки, както и на последиците от изследванията върху околната среда.

Чл. 14. Рецензиране

Авторите на рецензии на научноизследователски проекти и научни трудове носят същата отговорност, както авторите на научните публикации. Рецензиите следва да бъдат компетентни и задълбочени и да се основават на обективна и безпристрастна преценка за качествата на научноизследователски проекти и научни трудове.

Чл. 15. Отчетност

(1) Административното ръководство на Института е отговорно за изграждането на ефективна организационна структура и за отчетността и прозрачността на управлението.

(2) Изследователите подлежат на отчитане пред компетентните органи или организацията, осигурила финансирането на техните изследвания.

(3) Методите за проучване и анализ, както и резултатите от изследванията трябва да бъдат ясно и точно формулирани. Документацията, и където е необходимо, събраната информация трябва да бъдат съхранявани и открити за вътрешна и външна проверка.

Чл. 16. Разпространение и използване на резултатите

(1) Изследователите трябва да извършват необходимото, за да бъдат резултатите от техните изследвания разпространени и използвани. Научните публикации са най-важното средство за разпространение на резултатите от проведените научни изследвания. Авторите носят отговорност за достоверността на публикациите и оповестените в тях резултати.

(2) При публикуване на резултати от съвместна научноизследователска дейност се определя реалният принос на всеки изследовател, съобразно извършената от него работа. Като съавтори се посочват само лица, които имат реален принос за провеждането на изследването, за получаването, анализирането и приложението на резултатите, или за написването на съответния авторски текст.

Чл. 17. Отговорност към обществото

Изследователите от Института по отбрана съзнават отговорността си към обществото и значението на изследванията, които провеждат. Те са длъжни да представят изследванията си и резултатите от тях максимално прецизно и по начин, който може да бъде разбран от неспециалисти, като с това допринасят за подобряването на общественото разбиране на научно-приложните изследвания за отбрана.

Чл. 18. Обучение на докторантите

(1) По време на своето обучение докторантите трябва да установят редовна връзка със своите научни ръководители. Това означава да бъде документиран напредъкът в работата и постиганите резултати от изследването, получаването на обратна информация чрез доклади и семинари, прилагането на тази обратна информация и работата според сроковете, отчетните периоди и постигането на планираните резултати от изследванията.

(2) Независимо от различните роли, които изпълняват в процеса на обучението, научните ръководители и докторантите изграждат отношенията си на основата на взаимното уважение и зачитането на личното и професионално достойнство.

Чл. 19. Научно ръководство и управление на изследванията

Изследователите, утвърдени като научни ръководители и координатори на проекти, трябва да отделят специално внимание на тази роля, като изпълняват задачите си съгласно най-високите професионални и етични стандарти. В съответствие с това те трябва да изградят конструктивна и позитивна връзка в изследователската дейност с цел създаването на условия за ефикасен трансфер на знание и за бъдещото им успешно развитие.

Чл. 20. Продължаващо професионално развитие

Изследователите на всеки етап от своята кариера трябва да се стремят към развитие, като постоянно осъвременяват и разширяват своите умения и компетентности. Това може да бъде постигнато чрез разнообразни средства като семинари, конференции, обучение и други.

III. КОМИСИЯ ПО ЕТИКА И АКАДЕМИЧНА ПОЧТЕНОСТ

С оглед на решаването на етични проблеми, възникнали в процеса на научноизследователската дейност и на обучението, в Института по отбрана се създава Комисия по етика и академична почтеност.

Комисията има задачата да предоставя съвети и препоръки по етични въпроси, както и да извършва проверка на постъпили сигнали за нарушения или жалби, засягащи принципите на настоящия Кодекс.

Чл. 21 Назначаване

(1) Комисията по етика и академична почтеност се състои от 5 членове. Тя включва 2 хабилитирани учени, по един от двете научни дирекции, 1 нехабилитиран учен с докторска степен, 1 докторант и юрисконсулта на Институт по отбрана или

представител на дирекция „Административно и финансово осигуряване“. Членовете на Комисията не трябва да са членове на Ръководството на Института.

(2) Комисията по етика и академична почтеност се назначава от Директора на Института за срок от четири години. Член на Комисията не може да бъде назначаван за повече от два мандата.

(3) При назначаването на членовете на Комисията по етика и академична почтеност, директорът на Института се допитва до директорите на двете научни дирекции и директорът на дирекция „Административно и финансово осигуряване“ и се ръководи от качествата на лицата и тяхната компетентност.

Чл. 22 Задължения на Комисията по етика и академична почтеност

(1) В дейността си Комисията по етика и академична почтеност се ръководи от настоящия Кодекс, Правилника за устройството и дейността на Института по отбрана и законите на Република България.

(2) В едномесечен срок от назначаването си, Комисията определя и публично обявява Правила за работа на Комисията по етика и академична почтеност. Правилата се одобряват и приемат с решение на Научния съвет на Института.

(3) Директорът е длъжен да осигурява условията, необходими за нормалното функциониране на Комисията по етика и академична почтеност, като гарантира на Комисията достъп до информацията, необходима за извършване на нейната дейност.

(4) Комисията е независима в решенията си от административното ръководство на Института. Тя приема и проучва при строга поверителност сигнали за нарушения от членове на академичния състав на правилата за добри академични практики, регламентирани в настоящия Етичен кодекс. При установяване на нарушение, Комисията препоръчва на директора мерки, които да бъдат предприети според тежестта на нарушението.

(5) Комисията по етика и академична почтеност има правото да оценява етичните аспекти на научноизследователските проекти и осъществява мониторинг върху научните изследвания според установените етични принципи в Етичния кодекс и всички релевантни актове.

(6) В края на всяка календарна година Комисията по етика и академична почтеност представя в обобщен вид отчет за дейността си и разработва предложения и препоръки за развитие и подобряване.

IV. САНКЦИИ

Чл. 23 При неспазване на споменатите в Етичния кодекс норми на поведение служителите носят дисциплинарна отговорност съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Кодекса на труда, Закона за държавния служител, както и действащите подзаконовни нормативни актове по прилагането им.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. При постъпване на академична длъжност в Института по отбрана, прекият ръководител е длъжен да запознае служителя с разпоредбите на този Кодекс.

§ 2. Този Етичен кодекс не влиза в противоречие и не отменя действащия Кодекс на етичното поведение на военнослужещите и цивилните служители от Института по отбрана.

§ 3. Настоящият Кодекс е приет с решение на Научния съвет на Института по отбрана – Протокол № 28 от 12 юни 2017 година и влиза в сила от датата на приемането му.